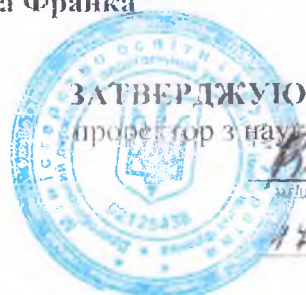

**Дрогобицький державний педагогічний університет
імені Івана Франка**

ЗАТВЕРДЖУЮ

професор з науково-педагогічної роботи

Шаран В.Л.

ініціали та прізвище

14 вересня 2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Антропологія літератури

Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Спеціальність	035 Філологія (Література зарубіжних країн)
Освітньо-наукова програма	Філологія (Література зарубіжних країн)
Статус дисципліни	вибіркова
Факультет	філологічний
Кафедра	світової літератури та славістики
Мова навчання	українська
Дані про вивчення дисципліни	

Форма навчання	Курс	Семестр	Обсяг дисципліни: год / кредити ЄКТС	Кількість годин						Самостійна робота	Курсова робота	Вид семестрового контролю	
				Аудиторні заняття					Залік			Екзамен	
				Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття	Семінарські заняття					
Денна	1	2	120/4	46	16	—	—	30	74	—	+	—	
Заочна	1	2	120/4	12	4	—	—	8	108	—	+	—	

Робоча програма складена на основі освітньо-наукової програми та навчального плану підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії (240 кредитів ЄКТС)

Розробник:

В.М.Ш.
підпис

Меньок В.В., кандидат філологічних наук, доцент
Ініціали та прізвище викладача, науковий ступінь та вчене звання

Проголошено керівником групи забезпечення спеціальності:

Л.П.К. Кравченко Л.-Р.С., доктор філологічних наук, професор
підпис

Схвалено на засіданні кафедри світової літератури та славістики.

Протокол № 5 від 28 травня 2019 р.

Завідувач кафедри Л.П.К. Кравченко Л.-Р.С.
підпис ініціали та прізвище

Схвалено на засіданні науково-методичної ради філологічного факультету.

Протокол № 5 від 30 травня 2019 р.

Схвалено на засіданні науково-методичної ради університету.

Протокол № 7 від 14 вересня 2019 р.

1. МЕТА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Антропологія літератури є самостійним за змістом та технологіями комплексом професійно-філологічних знань. В основі даної навчальної дисципліни лежить формування знань здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії про літературу, літературний твір та окремі літературні факти і явища як про органічні компоненти загальнокультурного процесу; усвідомлення характеру незаперечного взаємозв'язку між людською особистістю та розвитком літературної творчості; тлумачення літературної творчості як невід'ємної властивості й маркера природи людської екзистенції та психології; засвоєння літературної антропології як теоретичного інструментарію та інтерпретаційної стратегії сучасного літературознавства; вивчення історичної генези літературної антропології та її складових; формування філологічних компетентностей щодо аналітичного та інтерпретаційного застосування знань про літературну антропологію; пізнання та засвоєння літературної антропології як сучасної методології дослідження естетично-філософських, культурно-історичних та поетикальних засад літературного розвитку; формування розуміння літератури в системі культури. Отже, **метою** вивчення антропології літератури є засвоєння здобувачами антропологічних теорій та концепцій у сучасній гуманітаристиці, ознайомлення з історією провідних антропологічних методологій, трактування літературних явищ як проявів загальнокультурних процесів, формування відповідного термінологічно-понятійного інструментарію для інтерпретації літературних творів як органічного поєднання досвіду автора, літературного суб'єкта та інтерпретатора із процесом літературного письма, розширення й поглиблення філологічних знань, що уможливають професійний аналіз, систематизацію та інтерпретацію літературних явищ у процесі реалізації наукового дослідження в галузі філології.

Вивчення навчальної дисципліни «Антропологія літератури» передбачає формування у здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти таких **компетентностей**:

- здатність осмислювати філософсько-світоглядні та культурно-історичні тенденції, інноваційні методології сучасних гуманітарних наук;
- здатність систематизувати й критично аналізувати здобуті знання із застосуванням їх у науково-практичній діяльності;
- здатність проводити науково-експериментальну діяльність, планувати та здійснювати комплексні дослідження у міждисциплінарних галузях;
- здатність ініціювати й проводити теоретичні та експериментальні дослідження з метою створення інноваційного науково-дослідницького продукту;
- здатність реалізувати наукову комунікацію, презентувати наукові погляди та дослідницькі результати на національному та міжнародному рівнях українською та іноземними мовами;
- здатність втілювати в життя креативне науково-експериментальне мислення, генерувати нові наукові ідеї та досягнення, реалізувати самостійні та командні наукові проекти, брати участь у грантових конкурсах і програмах;
- здатність креативно застосовувати існуючий науковий ресурс в обраній галузі, усвідомлювати культурно-суспільні тенденції та виклики сучасності, демонструвати толерантність до різноманітних форм та проявів культурного життя сучасної спільноти людей;
- здатність пояснювати основні визначення та поняття антропології літератури;
- здатність визначати й аналізувати зв'язок між антропологією та літературознавством;
- здатність виокремлювати процеси, явища й напрями в межах антропологічного та літературознавчого досліджень;
- здатність усвідомлювати та характеризувати місце антропології літератури серед інших напрямів літературознавчих досліджень;
- здатність визначати й пояснювати соціокультурні контексти функціонування літературного тексту;

- здатність виявляти та інтерпретувати культурні фактори, що впливають на сучасний літературний процес;
- здатність інтерпретувати літературний текст з точки зору його культурних передумов, здійснювати порівняльний аналіз різних текстів культури;
- здатність творчо розвивати міждисциплінарні концепції інтерпретації в рамках літературознавчого дослідження;
- здатність поєднувати й утілювати у власних наукових розвідках різні сучасні дискурси досліджень літератури в системі культури;
- здатність використовувати інструментарій антропологічно-літературної методології у власних дослідженнях;
- здатність виявляти свідоме ставлення до соціальних наслідків літературних та антропологічних досліджень (розуміти їх культуротворчий вимір);
- здатність проявляти відкритість та толерантність до різних дослідницьких та світоглядних перспектив у сучасному літературознавстві;
- здатність застосовувати сучасні методологічні принципи та впроваджувати наукові інновації у процесі реалізації власних наукових проєктів;
- здатність визначати та осмислювати наукові проблеми в галузі гуманітарних наук, висувати власні наукові гіпотези в рамках досліджуваної проблеми;
- здатність переосмислювати наукові традиції та проєктувати нові філологічні знання;
- здатність демонструвати персональну наукову відповідальність та дослідницьку автономність під час вирішення наукових завдань та проблем;
- здатність самостійно розробляти нові методології наукових досліджень у галузі філології та створювати інноваційний науковий продукт на основі міжнародних стандартів і технологій з урахуванням статистичного моніторингу результатів дослідження;
- здатність реалізувати у власному науковому дослідженні сучасні принципи інноваційності та інтердисциплінарності філологічних досліджень;
- здатність досягати новітніх і значних результатів у власних наукових дослідженнях.

Програмні результати:

- володіння основними визначеннями та поняттями антропології літератури;
- знання культурно-історичної генези антропології як гуманітарної науки;
- розуміння взаємозв'язку між антропологією та літературознавством;
- знання провідних напрямів і тенденцій в межах антропологічного та літературознавчого досліджень;
- знання місця антропології літератури серед сучасних напрямів літературознавчих досліджень;
- володіння основними соціокультурними контекстами літературного тексту;
- знання культурних факторів, що впливають на гетерогенну природу літературних явищ та стратегії їх інтерпретації;
- володіння способами висловлення антропологічного досвіду у літературних текстах;
- знання міждисциплінарних концепцій (вітчизняних та зарубіжних) літературно-антропологічної інтерпретації;
- знання сучасних перспектив і парадигм у галузі літературних та культурних досліджень;
- володіння понятійно-термінологічним інструментарієм антропологічно-літературної методології;
- розуміння антропологічних чинників історично-культурних традицій та індивідуальних особливостей і новаторств у літературному письмі;
- володіння антропологічними маркерами сучасної мовно-літературної ситуації;

- знання контекстуально-культурологічних, антропологічно-соціологічних, філософсько-естетичних, поетикально-генологічних чинників літературного процесу різних періодів історії зарубіжної літератури.

2. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «Антропологія літератури» є раніше набуті здобувачами знання зі вступу до літературознавства, теорії літератури, історії української та зарубіжної літератури, інтерпретації літературного твору, культурології, психології, філософії та інших гуманітарних дисциплін, що слугують базою для формування літературознавчих компетентностей щодо виявлення й опису властивостей художнього твору, його історико-літературного, філософсько-естетичного, соціокультурного та антропологічного контекстів. Окрім цього, викладання цієї дисципліни логічно й контекстуально доповнюється теоретично-літературними навчальними курсами «Літературознавство. Сучасні теорії літературної інтерпретації», «Текстологія літератури», «Місце та роль дискурсу пам'яті в сучасній літературі», передбаченими чинним навчальним планом. Дана навчальна дисципліна покликана ознайомити здобувачів з однією серед найновіших і найактуальніших методологій сучасного літературознавства, що набула поширення у ХХІ столітті. Курс має міждисциплінарний характер і поєднує як філологічні, так і антропологічні й філософські підходи до наукового осмислення літератури. Викладання дисципліни пов'язане із сучасними методологічними та теоретичними принципами й проблемами літературознавства і є важливою передумовою успішного виконання здобувачами докторських наукових досліджень.

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Під час вивчення навчальної дисципліни аспірант зможе здобути:

- глибокі знання теоретико-методологічних засад та сучасних напрямів літературно-антропологічного аналізу та інтерпретації;
- уміння визначати мету і завдання антропологічної інтерпретації літературного факту (явища);
- здатність аналізувати попередньо набуті знання з теорії й історії літератури та ефективно застосовувати їх під час організації історико-літературного й загальнотеоретичного літературознавчого аналізу;
- уміння на практиці застосовувати літературно-антропологічні принципи науково-дослідної роботи;
- знання новітніх методів антропологічної інтерпретації літературних фактів (явищ) у системі культури;
- знання про антропологію літератури як складову сучасної теорії літератури та частину теорії культури;
- знання про основні антропологічні школи в літературознавчому дискурсі, їх генезу та сучасні стратегії і тенденції;
- здатність аналітичного оцінювання та інтерпретаційного осмислення основних категорій, процесів, стратегій та технологій літературної антропології;
- уміння визначати та інтерпретувати антропологічні чинники й проблеми сучасного літературного процесу й літературної творчості (досвід, місце, простір, травма, пам'ять, спогад, дитинство, тілесність, повсякденність тощо);
- знання основних сучасних теоретичних концепцій антропологічного підходу до вивчення літературного процесу, літературної творчості, літературного твору та літературної рецепції;
- уміння системно аналізувати та інтерпретаційно втілювати у власному науковому дослідженні основні антропологічні тенденції («повороти») у сучасній теорії культури та літератури (інтерпретаційний поворот, наративний поворот, культурний поворот, етичний поворот, політичний поворот);

- знання про взаємозв'язок антропологічних концепцій сучасної теорії культури із соціокультурними стратегіями літературної інтерпретації;
- уміння аналізувати антропологічні чинники й концепції в літературних та літературознавчих проектах сучасності;
- знання про антропологічно-культурну природу й зумовленість трансформацій і транспозицій у сучасному дискурсі поетики, вміння з'ясовувати й аналізувати виникнення нових генологічних явищ у літературному процесі;
- уміння з'ясовувати й інтерпретувати антропологічні чинники й концепти у творчості сучасних зарубіжних та українських письменників;
- уміння аналізувати отримані результати літературно-антропологічної інтерпретації та робити висновки;
- уміння продуктивно та інноваційно втілювати новітні антропологічні стратегії й технології сучасного літературознавства у власному науковому дослідженні.

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ОЧІКУВАНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінювання здійснюється за шкалами оцінювання: стобальною, національною і ЄКТС.

А (90 – 100) (*відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок*): отримує здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії, який виявив глибокі знання навчального матеріалу, повно відтворює програмний матеріал, що міститься в основних і додаткових рекомендованих джерелах літератури; добре орієнтується в теоретико-методологічних засадах літературно-антропологічного аналізу та інтерпретації; уміє визначати мету і завдання антропологічної інтерпретації літературного факту (явища); здатний проаналізувати попередньо набуті знання та ефективно застосувати їх під час організації історико-літературного й загальнотеоретичного літературознавчого аналізу; на практиці застосовує літературно-антропологічні принципи науково-дослідної роботи; володіє новітніми методами інтерпретації літературних фактів (явищ) у системі культури; уміє аналізувати отримані результати літературно-антропологічної інтерпретації та робити висновки; виконав усі види навчальної роботи.

В (82 – 89) (*вище середнього рівня з кількома помилками*): отримує здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії, який виявив глибокі знання навчального матеріалу, повно відтворює програмний матеріал, що міститься в основних і додаткових рекомендованих джерелах літератури, проте допускає незначні неточності в їх репродукуванні та інтерпретації; добре орієнтується в теоретико-методологічних засадах літературно-антропологічного аналізу та інтерпретації, проте потребує незначної допомоги для впевненості у власній відповіді; уміє визначати мету і завдання антропологічної інтерпретації літературного факту (явища); здатний проаналізувати попередньо набуті знання та частково застосувати їх під час організації історико-літературного й загальнотеоретичного літературознавчого аналізу; на практиці застосовує літературно-антропологічні принципи науково-дослідної роботи; володіє новітніми методами інтерпретації літературних фактів (явищ) у системі культури; уміє аналізувати отримані результати літературно-антропологічної інтерпретації та робити висновки; виконав усі види навчальної роботи.

С (75 – 81) (*в цілому правильне виконання з певною кількістю суттєвих помилок*): отримує здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії, який виявив міцні знання навчального матеріалу, загалом відтворює програмний матеріал, що міститься в основних і додаткових рекомендованих джерелах літератури; орієнтується в теоретико-методологічних засадах літературно-антропологічного аналізу та інтерпретації, однак допускає окремі неточності; уміє визначати мету і завдання антропологічної інтерпретації літературного факту (явища); здатний проаналізувати попередньо набуті знання та частково застосувати їх під час організації історико-літературного й загальнотеоретичного літературознавчого аналізу; на практиці застосовує літературно-антропологічні принципи науково-дослідної роботи із допущенням несуттєвих помилок; з незначними недоліками володіє новітніми методами інтерпретації літературних фактів (явищ) у системі культури; уміє аналізувати

отримані результати літературно-антропологічної інтерпретації та робити висновки; виконав усі види навчальної роботи.

D (67 – 74) (*непогано, але зі значною кількістю недоліків*): отримує здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії, який виявив недостатньо міцні знання навчального матеріалу, з певними труднощами відтворює програмний матеріал, рідко звертається до матеріалів, що містяться в основних і додаткових рекомендованих джерелах літератури; загалом орієнтується в теоретико-методологічних засадах літературно-антропологічного аналізу та інтерпретації, однак допускає суттєві неточності; уміє визначати мету і завдання антропологічної інтерпретації літературного факту (явища); відчуває труднощі в аналізуванні попередньо набутих знань та застосуванні їх під час організації історико-літературного й загальнотеоретичного літературознавчого аналізу; недостатньо застосовує на практиці літературно-антропологічні принципи науково-дослідної роботи; із суттєвими недоліками володіє новітніми методами інтерпретації літературних фактів (явищ) у системі культури; за сторонньої допомоги здатен проаналізувати отримані результати літературно-антропологічної інтерпретації та робити висновки; виконав усі види навчальної роботи.

E (60 – 66) (*виконання задовольняє мінімальні критерії*): отримує здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії, який виявив слабкі знання навчального матеріалу, із суттєвими труднощами відтворює програмний матеріал, не звертається до матеріалів, що містяться в основних і додаткових рекомендованих джерелах літератури; слабо орієнтується в теоретико-методологічних засадах літературно-антропологічного аналізу та інтерпретації, допускає суттєві помилки; з труднощами визначає мету і завдання антропологічної інтерпретації літературного факту (явища); не застосовує попередньо набутих знань під час організації історико-літературного й загальнотеоретичного літературознавчого аналізу; слабо володіє новітніми методами інтерпретації літературних фактів (явищ) у системі культури; за сторонньої допомоги здатен проаналізувати отримані результати літературно-антропологічної інтерпретації та робити висновки; виконав більшість із запропонованих видів навчальної роботи.

FX (35 – 59) (*з можливістю повторного складання*): виставляється здобувачеві вищої освіти ступеня доктора філософії, який виявив незнання значної частини навчального матеріалу, допускає суттєві помилки у відповідях на запитання, не вміє застосувати теоретичні положення під час розв'язання практичних завдань, не спирається на матеріали, що містяться в основних і додаткових рекомендованих джерелах літератури; не орієнтується в теоретико-методологічних засадах літературно-антропологічного аналізу та інтерпретації; відчуває значні труднощі при визначенні мети і завдання антропологічної інтерпретації літературного факту (явища); не може застосувати попередньо набуті знання під час організації історико-літературного й загальнотеоретичного літературознавчого аналізу; не володіє новітніми методами інтерпретації літературних фактів (явищ) у системі культури; не здатен проаналізувати отримані результати літературно-антропологічної інтерпретації та робити висновки; не виконав усіх видів навчальної роботи.

F (0 – 34) (*з обов'язковим повторним курсом*): виставляється здобувачеві вищої освіти ступеня доктора філософії, який зовсім не володіє програмним матеріалом, що ускладнює орієнтацію в теоретико-методологічних засадах літературно-антропологічного аналізу й інтерпретації та можливості їх проведення; не виконав усіх видів навчальної роботи.

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з дисципліни є:

- програмований контроль знань (виступи на семінарських заняттях);
- комплекс узагальнених кваліфікаційних завдань з антропології літератури;
- підсумкова контрольна співбесіда;
- співбесіда з лектором;
- залік.

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Зміст навчальної дисципліни

Розділ 1. Дискурсивність предмету антропології літератури, напрями й тенденції антропологічної наукової рефлексії у контексті літературознавства.

Антропологія літератури як наукова дисципліна. Дискурс основних визначень та понять, аналіз історичної генези дисципліни та її зв'язку з теорією літератури і традиційним літературознавством. Сумісність та відмінність між філософською антропологією, релігійною антропологією, соціальною антропологією (генетичний зв'язок між соціологією та антропологією), історичною антропологією, культурною антропологією (антропологією культури), етнографією, етнологією, історичною психологією, теоретичною лінгвістикою, археологією.

Антропологія літератури як складова сучасної теорії літератури та частина теорії культури. Культурний поворот у сучасній теорії літератури та антропологія літератури, погляди Ришарда Ніча та Міхала Павла Марковського.

Теорія Вольфганга Ізера про перехід від читацького сприймання (рецептивна естетика) до антропології літератури. Теорії Кліффорда Гірца та Еріка Ганса як наукові передумови становлення антропології літератури як нової дисципліни: інтерпретативна антропологія Гірца, взаємовпливи соціологічно-антропологічних концепцій культури та концепцій людини; генеративна антропологія Ганса, міметизм людської природи та антропоетика мови і мовної комунікації.

Значення філософії Іншого для виокремлення антропології літератури як самостійної гуманітарної дисципліни; дискурс концепцій Поля Рікера, Еммануеля Левінаса, Мартіна Бубера, Михайла Бахтіна, Юлії Крістевої.

Розділ 2. Культурно-історична генеза антропології літератури, злами й повороти в антропологічній перспективі літературних досліджень, провідні антропологічні школи.

Антропологічні концепції у філософії, соціології та літературознавстві позитивістичного періоду. Антипозитивістичний злам та антропологічні перспективи заміни номотетичного опису на ідеографічний опис явищ культури й літератури. Антропологічні пріоритети в радикально нових теоріях культури Ніцше, Фрейда й Юнга, Бергсона та Айнштайна. Заміна ідеографії на номотетизм у лінгвістичних пріоритетах структуралізму, зникання антропологічного центру в структуралістському літературознавчому дискурсі. Реконструкція ідеографізму та антропологічних перспектив літературознавчої нарації у контексті теорії деконструкції Жака Дерріди та постструктуралістського зламу. Постмодерн та антропологія літератури: культурний, інтерпретаційний, наративний, етичний повороти в літературно-критичній думці, постколоніальні студії та феміністична критика, гендер і квір та інші новітні антропоцентричні перспективи літературознавства.

Позитивістичні традиції в антропології літератури. Англійський, німецький та французький еволюціонізм (Герберт Спенсер, Едвард Тайлор, Джеймс Фрейзер, Адольф Бастіан, Теодор Вайц, Генхір Шурц, Шарль Летурно). Дискурс еволюціоністичних теорій: спільнота людського роду, перманентність цивілізаційного поступу, апріорність та універсальність цивілізаційних змін, ідентичність стадій розвитку культури та їх результатів, природничі закони розвитку людського суспільства, культурні відмінності між народами як наслідок різних стадій соціокультурного поступу. Теорії дифузійнізму Фрідріха Ратцеля, Лео Фробеніуса, Фріца Гребнера, Вільяма Ріверса. Дискурс дифузійнізму: органістична концепція культури, генеза культурних феноменів, провідні фактори культурного розвитку, мапа культурних кіл (ареалів поширення) чинників культури. Функціоналізм Броніслава Малиновського та Альфреда Реджинальда Редкліфа-Брауна, засадничий понятійний інструментарій: етнографія; етнологія; антропологія культури; суспільний організм; культура як система взаємопов'язаних чинників; базові, похідні та інтегративні потреби індивіда; звичаї, ритуали, норми як невід'ємні складові культури; функції культурних явищ; колоніальна політика.

Подальший розвиток антропологічних шкіл. Соціологічна школа Еміля Дюркгайма та Люсьєна Леві-Брюля, дискурс категорій та понять: культура як комплекс колективних ідей; функції культури та солідаризація суспільства; динаміка суспільної моралі; стрибкові зміни форм суспільства. Американська школа історичної етнології (Франц Боас, Альфред Кребер) та її науковий дискурс: окремість національних ідентичностей; взаємодія культур; культурна спільнота; географічні ареали; загальні закони розвитку народів; соціальні ідеали; соціальні норми. Етнопсихологічна школа (Абрам Кардинер, Рут Бенедикт, Маргарет Мід) та її науковий дискурс: психологічні маркери окремої культури; психологічні захисні механізми спільноти людей; психологія національного характеру; психологія національної культури; культурні цінності; соціокультурна поведінкова модель.

Розділ 3. Категорія досвіду як фундамент антропологічного проекту літератури.

Поняття досвіду як основа функціонування й реалізації окремої людини та людської спільноти. Досвід як сукупність знань та вмінь, набутих у процесі спостережень за речами й подіями та засвоєних шляхом участі у розкритті їх суті. Історія поняття досвіду та концепція експерименту. Емпіричні знання або знання *a posteriori*. Досвід як безпосередні відчуття або результат глибшої рефлексії та інтерпретації, зв'язок з літературною інтерпретацією. Фізичний, емоційний, розумовий та духовний досвіди в контексті антропології літератури. Культурний досвід та способи його висловлення в літературі. Соціокультурні форми вираження культурного досвіду: розповідь, літературний твір, театр, карнавал, ритуал, пам'ять, спогади з дитинства тощо. Зв'язок понять: досвід – оповідь (нарація) – текстуальність.

Польові дослідження в антропології та соціології як запис культурного досвіду, зв'язок з літературознавчими експериментальними дослідженнями. Антропологічна нарація як багатоавторська літературна оповідь. Візуальна та вербальна нарація як висловлення антропологічного досвіду в мистецтві й літературі: від реєстрації досвіду до його наративних утілень. Філософсько-естетичний інструментарій висловлення/оповіді антропологічного досвіду в літературі. Література як особливий і автентичний антропологічний досвід: міфологізм та ілюзорність раціоналістичних систем пізнання, зміна значень у традиційних символічних системах, інтердисциплінарність сучасних досліджень літератури в широких контекстах культури.

Зв'язок антропології літератури, теорії культури та поетики досвіду у концепції Ришарда Нича. Трактатування літератури як поетики досвіду: поєднання чинників стихійного розуміння, інтелектуально визначеної інтерпретації та досвіду читання.

Антропологія, гуманізм та інтерпретація у концепції Міхала Павла Марковського. Проект взаємозв'язку антропологічного та літературного дискурсів як «занурення в існування» – проміжну сферу між життєвим досвідом та концептуальними знаннями. Розуміння антропології літератури як тісного зв'язку між суб'єктом дослідження істини та самою істиною, що є наслідком досвіду суб'єкта, невіддільним від його культурного контексту та соціального оточення.

Антропологічно-філософські теорії внутрішнього досвіду Жоржа Батая: досвід екзистенційної порожнечі як межевий досвід, неможливість досягнення бажаного досвіду, доступність і недоступність досвіду, філософсько-психологічні досвіди еротизму та смерті. Історія концепції досвіду в західній культурі та постструктуралістська критика західного спектру в антропології чуттєвого досвіду Мартіна Джея. Теорія досвіду ідентичності Домініка Лакапра: зв'язок між досвідом та історією ідентичності, формами суб'єктності досвіду та їх інституційною структурізацією.

Розділ 4. Соціокультурні чинники літературного процесу та антропологія літератури.

Необхідність аналізу соціальних умов та соціокультурного підґрунтя літературних явищ і процесів. Концепції традиції, утопії, революції, соціального класу, капіталу та спільноти в контексті літературознавчих досліджень.

Антропологічні теорії Макса Вебера, Моріса Годельє, Квентіна Мейясу, Фредріка Джеймсона. Антипозитивістичне спрямування теорії «соціальної дії» Вебера та її інтерпретативний характер; дослідження культурних впливів релігії як опозиція до марксистської теорії історичного матеріалізму; розуміння модерної культури як трансформації парадигм мислення та змін антропологічного фактора культури. Основні ідеї суспільно-політичної антропології Годельє, дослідження явищ соціально-антропологічної спорідненості та гендеру. Антропологічно-філософський проект Мейясу «поза межами скінченності»: відновлення віри філософії у здатність науки відкривати нові горизонти мислення; антропоцентрична концепція тексту як захисту ідеї. Дослідження культурної логіки та постіндустріального характеру постмодерну в теорії Джеймсона.

Соціокультурні трактування антропологічного центру літератури як індивіда, особи, сформованої суспільством, та творця культури. Антропологія сучасного суспільства як опозиція очевидності повсякденного життя суспільства. Новітні соціокультурні явища: мультикультуралізм, метакультуралізм, сучасна «війна культур», відносини між традиційними етнічними культурами та глобальною масовою культурою, культурні наслідки глобалізації та глокалізації, віртуалізація культури тощо.

Антропологія літератури та категорії й чинники суспільного життя: соціальні інститути, системи споріднення (патрилінійні, матричні лінії, подвійні, двосторонні, однолінійні), шлюб і сім'я, гендерні та вікові відмінності, неієрархічні та ієрархічні форми суспільної організації, статуси та соціальні позиції, лідерство, конформізм та конфлікти тощо. Етичний та політичний повороти у сучасній теорії культури. Проблеми *ethical turn* у контексті найновіших літературознавчих досліджень та «інтервенційний» характер політичного повороту в сучасному літературно-критичному дискурсі.

Розділ 5. Антропологічні дослідження пам'яті (*memory studies*) і травми (*trauma studies*) в сучасному літературознавстві.

Memory studies як сучасний напрям антропологічних досліджень літератури та літературознавчих рефлексій. Культурна пам'ять, колективна пам'ять, індивідуальна пам'ять як джерела, мотивації, чинники та результати літературної творчості. Проблеми культурної пам'яті в контексті антропології тіла, речей, засобів масової інформації, життєвого простору та різновидів соціальної й історичної антропології.

Зв'язок антропології з минулим через предмет її дослідження (відтворення, модифікація та збереження минулого у часі). Проблеми антропології пам'яті у концепції холодних та гарячих культур Клода Леві-Стросса. Антропологія пам'яті та антропологія знань Фредріка Барта. Когнітивна антропологія та дискусія про соціальну спадкоємність.

Історія і пам'ять. Поняття колективної пам'яті Моріса Гальбакса. Культурна пам'ять у концепціях Поля Рікера, П'єра Нора, Яна й Аляйди Ассманнів. Зв'язок пам'яті й ідентичності, об'єктивне й суб'єктивне минуле, антропологічні маркери переживання часу, антропологія хронології й біографії, автобіографізм та автотематизм.

Модерністські та постмодерністські моделі пам'яті, концепція плінної ідентичності та гетерогенності культурної традиції Зигмунта Баумана. Сучасні концепції традиції та зміна культурного й літературного канону. Модерністська історична концепція «винайдення традиції» Еріка Гобсбаума та Теренса Рейнджера. Антропологічна теорія літературної традиції як єдності мови, стилю, ідеї, території, покоління.

Trauma studies як новий напрям досліджень на перетині психології, соціології, антропології, культурології, літературознавства та інших галузей гуманітаристики; антропологія травми та сучасна теорія культури. Психоаналітичні теорії травми Фрейда й Лакана та концепції травми в сучасному літературознавстві. Психологічне, риторичне та культурне значення травми в літературній творчості та літературній інтерпретації. Постструктуралістська модель травми Кеті Карут як невисловленої фрагментації свідомості. Пліуралістична модель травматичного досвіду та різні способи висловлення травми в сучасній літературі.

Основні акценти антропологічних досліджень травми в літературі. Переосмислення реалізму як теоретичної конструкції у післявоєнному літературознавстві та потенційні

застосування концепції травматичного реалізму як стратегії літературної інтерпретації; категорія травми як потенціал формування ідентичності та емансипативного дискурсу в літературі. Концепція пост-пам'яті в контексті постколоніальних досліджень (літературні явища після трансформації 1989 року, нарації про Голокост, літературні та паралітературні описи виключення із національно-патріотичної спільноти тощо).

Поетологія мови травми: засоби висловлення невимовного досвіду; травма як стереотип та способи його подолання в літературному письмі; етичні наслідки травми в теорії літературної інтерпретації; значення літературних нарацій про травми для діагностики генології (свідчення/сповідь про травму як жанр), літературної рецепції та поетики літературного тексту. Нарація травми в літературі та риторика поетичних фігур мовчання (*aposiopesis* і *praeteritio*). Антропологія мовчання/тиші, «втрата тиші» як соціокультурний чинник у концепції Макса Пікара.

Розділ 6. Літературна антропологія та сучасний дискурс генології.

Аналіз актуальних змін у сприйманні й усвідомленні формальних відмінностей між літературними текстами під впливом досліджень сучасної теорії культури. Зміни ієрархії жанрів та жанрових канонів, інтенсифікація паралітературних жанрів у сучасному літературному письмі, проблема універсальності засобів антропології літератури в сучасній літературній генології.

Номадична генологія. Жанр як метатекст: результат перформативної, метатекстуальної діяльності літературних текстів; взаємодія повторюваних та відмінних генологічних чинників тексту. Номадичні дослідження жанрів: заміна таксономічних класифікацій; пошук культурних, філософських, антропологічних та літературних факторів виникнення нових жанрів і трактування їх як гібридних, рухомих явищ, а не апріорних генологічних категорій. Антропологічно-генологічна концепція фланура Вальтера Беняміна.

Колекція як форма антропологічного досвіду та генологічне явище сучасної культури. Колекціонування як спосіб утілення романного сюжету у творах Джона Фаулза («Колекціонер»), Мішеля Турньє («Лісовий цар»), Патріка Зюскінда («Парфюмер»), Лео Фробеніуса («Слуга маркіза де Сада, або Каталог Латура»), Сьюзен Зонтаг («Коханець вулкана»). Колекція як метонімія культури та образ колекціонера. Генологічні ознаки колекції; колекція як спосіб володіння світом. Колекціонування як чинник європейської культурної ідентичності та штучно сконструйована автентичність.

Репрезентативні жанри літератури: історія, антологія, хрестоматія, альманах, енциклопедія. Жанр як форма світосприймання. Антологія в модерній та постмодерній літературі: особливості репрезентації та саморепрезентації, результат читацького досвіду.

Розділ 7. Антропологічні дослідження повсякденності (*everyday life studies*) як інтердисциплінарна стратегія сучасного літературознавства.

Загальний огляд новітніх тематизацій та теоретичних проектів у контексті *everyday life studies*. Концепція «суспільства спектаклю» Гі Дебора. Теорія «винайдення повсякденності» Мішеля де Серто як методологія інтерпретації-споживання тексту, розмежування читання та письма. Критика повсякденного життя та філософія соціального простору Анрі Лефевра. Постфрейдівська психотеологія повсякденного життя та теорія ревіталізації соціального простору Еріка Сантнера. Концепція посткатастрофічного міського тексту та теорія спротиву повсякденності Бена Шерінгама. Повсякденне життя в контексті теорії культури як унікальний критичний проект Бена Гаймора. Системний опис генези концепцій повсякденності: від культурної соціології Георга Зіммера, через проект колективного спостереження 1930-х років до сучасних теоретиків, зокрема Мішеля де Серто.

Антропологічно-літературні способи нарації про повсякденне життя: буденність, рутинність, природність та автентичність, звичність та нормальність. Стереотипні подібності та індивідуальні відмінності повсякденного життя в антропологічній перспективі літератури. Седентизм та номадизм, вікові та професійні відмінності, гендерні відмінності тощо. «Активне суспільство» та мобільність як норма сучасного повсякденного життя, в тому числі в літературно-критичному дискурсі. Повсякденне життя в сучасній мовній та літературній

комунікації; формування думок та ідеалів через дискурс повсякденності та засоби масової й мережевої інформації. Федра Пецулло про вплив риторики повсякденності на життя людини та її взаємодію із зовнішнім світом.

Повсякденність як ключове поняття культурології та спеціальний предмет соціології. Сприймання та репрезентація повсякденності в літературі й мистецтві: від саморефлексії та зображення повсякденного життя до його переосмислення та подолання. Гендер як важливий чинник концепцій повсякденності в антропології літератури. Конотації повсякденного життя в модерній та постмодерній літературі: винятковість, відокремленість, езотеричні переживання, неминучість, відчуження, виключеність, дискримінація тощо. Екологічні теорії повсякденного життя. Соціально-психологічна теорія автоматизму мотивації й оцінки повсякденності Джона Барга.

Розділ 8. Антропологія тіла та категорія тілесності в сучасному літературознавчому дискурсі.

Антропологія тіла як галузь сучасної теорії культури, соціокультурні виміри морфології та фізіології людини. Людина як тіло-суб'єкт: чинник, формант і модель культури. Конструктивні чинники тілесності в культурі та літературі: суспільство, традиції, влада, знання, політика, технологічний прогрес тощо.

Гене́за досліджень тілесності в культурознавстві, антропології та літературознавстві: антропологічні, соціологічні та історичні традиції. Тілесні практики людини як предмет теорії культури та феноменології. Тіло як модель реальності, образ тіла в культурі постіндустріальних суспільств. Світ і знання як чинники моделювання тілесності в культурі й літературі. Символічні та соціальні аспекти тіла в етнографічних дослідженнях. Антропологія тіла та невербальна комунікація. Ритуал і тілесність; теорія «обряду переходу» Арнольда ван Геннепа: перехід через тілесний ритуал між профанним та сакральним світом. Культурна роль тіла в різних формах людської активності: танець, медитація, мода, споживання, смерть, ритуали поховання тощо.

Культурне значення людського тіла (та інших тіл: тварини, машинні тіла) в сучасних дослідженнях антропології літератури. Тілесність як носій важливих культурних, символічних та комунікативних значень: соціально видимих, трансформованих та уявних. Культура тіла в антропології початку ХХ століття; критика «західної» теорії відокремлення тіла від душі. Розмаїття уявлень про тіло (гігієна, сором, сексуальність, стать, право власності на тіло тощо) та способів його трактування упродовж життя та після смерті.

Тіло і стать в культурному дискурсі та антропології літератури. Культурна приналежність тіла в теоріях Маргарет Мід, Рут Бенедикт та Броніслава Малиновського; зв'язок статі та культури; проблеми мови тіла в культурі та літературі. Теорія Марселя Мосса «тотальної» (цілісної) людини у єдності її біологічних, психічних і соціальних рис; нова соціологія людського тіла як мікрокосму суспільства.

Гене́за терміну «культура тіла»; дослідження культури тіла в контексті суспільно-історичного розвитку (Марсель Мосс); контрверсії використання людського тіла у спорті (в тому числі в тоталітарних суспільствах); культурний поворот у трактуванні тіла як соціокультурної цілості й цінності (історична соціологія Норберта Еліаса, філософія культури тіла Геннінга Айхберга).

Дуалізм сучасних теорій культури тіла: гегемонічна модель культури тіла в західному спорті та естетичні концепції тілесності; карнавальні форми культури тіла; змінність концепцій тілесності як відображення змінності соціальних відносин; ідентичність людини з тілом та міжтілесні стосунки в соціокультурних вимірах сучасності.

Перелік тем семінарських занять

- Антропологія літератури на перетині з рецептивною естетикою та рецептивною поетикою. Вольфганг Ізер, «До антропології художньої літератури».
- Інтегративність проблем антропології літератури та філософії Іншого. Поль Рікер, «Сам як інший». Юлія Крістева, «Самі собі чужі».

- Інтерпретативна антропологія Кліффорда Гірца. Кліффорд Гіртц, «“Насичений опис”: у пошуках інтерпретативної теорії культури».
- Структурна антропологія Клода Леві-Стросса: поняття структури, бриколажу, класифікації, партитури. Клод Леві-Стросс, «Структурна антропологія».
- Міф та міфологізм у дослідницьких стратегіях антропології літератури. Клод Леві-Стросс, «Аналіз міфів». Ролан Барт, «Міфології».
- Гра як явище і механізм культури у постмодерній антропології. Йоган Гейзінга, «Homo Ludens. Досвід визначення ігрового елемента культури».
- Літературний поворот в антропології Джеймса Кліффорда. Джеймс Кліффорд, «Клопоти з культурою».
- Культурний поворот у сучасному літературознавстві та поетика досвіду. Ришард Нич, «Інноваційна гуманітаристика: текст як лабораторія. Традиції, гіпотези, пропозиції».
- Антропологічні стратегії літературознавчого дискурсу. Міхал Павел Марковський, «Роль гуманістики в сучасному суспільстві»; «Сучасність у дзеркалі меланхолії».
- «Міський текст» та урбаністична література: антропологічні стратегії інтерпретації. Романтичне *inferno* міста у текстах Гюго та Гофмана. Позитивістичний урбанізм в романах Бальзака і Достоевського. Екзистенціалістська символіка модерністичного міського тексту у творах Кафки й Булгакова.
- Homo Tacens: антропологія мовчання. Томас Карлейль, «Мовчання». Константин Богданов, «Нариси з антропології мовчання».
- Антропологія дитинства: психокультурні, типологічні та утопійні теорії дитинства; феномен дитини в літературі. Філіпп Ар'єс, «Ребёнок и семейная жизнь при Старом порядке».
- Антропологія простору й місця: евристичний потенціал культурного ландшафту, геопоетика та *sense of place* (відчуття місця), самопрезентація людини у просторі. Есеї Юрія Андруховича «Атлас. Медитації», «Ангели і демони периферії», «Впритул до недосяжного» (зі збірки «Диявол ховається в сирі»).
- Тіло і тілесність в антропології літератури. Кларк Кеннет, «Нагота в искусстве. Исследование идеальной формы».
- Феміністична критика та квір-дослідження як напрями літературної антропології. Юлія Крістева, «Час жінок». Люс Ірігаре, «Этика полового различия». П'єр-Фелікс Гваттарі, «Капіталізм і шизофренія: Анти-Едіп».

7. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Самостійна робота здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії з навчальної дисципліни «Антропологія літератури» містить: опрацювання теоретичного матеріалу; виконання завдань згідно з переліком компетентностей, що формуються в межах кожного тематичного розділу навчальної програми; підготовку до семінарських занять та самостійної роботи; підготовку до семестрового заліку.

- На основі праць Поля Рікера та Зигмунта Баумана проаналізувати антропологічні властивості філософії пам'яті. Поль Рікер, «Інтелектуальна автобіографія. Любов і справедливість»; «Ідеологія і утопія». Зигмунт Бауман, «Плинні часи. Життя в добу непевності».
- На основі праці Ролана Барта «Фрагменти мови закоханого» з'ясувати та проінтерпретувати антропологічно-літературний дискурс закоханого суб'єкта та його зв'язок із постструктуралістською теорією Барта «смерть Автора».
- На основі книги Кеті Карут «Почути травму» з'ясувати основні змістові та методологічні складові антропології травми, проінтерпретувати мову травми і свідчення травми в літературному письмі.
- Пояснити три типи культури за теорією Маргарет Мід: постфігуративна, кофігуративна та префігуративна. Охарактеризувати етнопсихологічні концепції тілесності й поведінковості Маргарет Мід.

- На основі праці Жоржа Батая «Історія еротизму» проаналізувати антропологічно-літературні концепти внутрішнього досвіду людини та засади літератури трансгресії.
- Проаналізувати інтерпретативний характер теорії «соціальної дії» Макса Вебера; пояснити веберівське розмежування формальної та субстантивної раціональності. Зреферувати працю Вебера «Про деякі категорії соціології розуміння».
- На основі збірки есеїв Вальтера Беньямін «Щодо критики насильства» з'ясувати значення соціокультурних контекстів історичного часу, проаналізувати концепцію письменницької пошти в умовах технократичної культури, охарактеризувати «езотеричне письмо» беньямінівської антропологічно-політичної філософії.
- На основі філософсько-антропологічної праці Умберто Еко «Шаленство каталогування» пояснити каталогування як культурний досвід людини, стабільну форму культурної ідентичності та особливий літературний жанр.
- На основі книги Мішеля де Серто «Винайдення повсякденності» (див. російський переклад: «Изобретение повседневности») розгорнути антропологічно-літературний дискурс: споживачі культури – практики споживання повсякденності – споживання як приховане виробництво/продукування – будь-яка інтерпретація як акт творчості – освоєння міського простору – інституційні «стратегії» та індивідуальні «тактики» створення вільного особистого простору – «читання» як домінативна колективна стратегія та «письмо» як індивідуальна тактика споживачів.
- Охарактеризувати основні антропологічні школи ХХ століття. Навести аргументи щодо інтерпретації як засадничої практики сучасного гуманітарного знання. Пояснити наративний підхід до гуманітарного знання як наслідок лінгвістичного повороту.
- З'ясувати постмодерністську проблематику універсальності знання. Пояснити егоцентризм та етноцентризм як властивості антропологічного пізнання. Аргументувати антропологію як методологію та предмет досліджень сучасного літературознавства.

8. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Засвоєння здобувачами вищої освіти ступеня доктора філософії теоретичного матеріалу з дисципліни «Антропологія літератури» перевіряється шляхом усного опитування, оцінки умінь аналізувати та інтерпретувати різні антропологічно-літературні факти (явища), умінь визначати та інтерпретувати культурно-антропологічну контекстуальність та антропологічний фундамент літературних явищ, процесів, напрямів, тенденцій, застосовувати набуті знання для планування і проведення історико-літературного й загальнотеоретичного аналізу та інтерпретації його результатів.

Розподіл 100 балів між видами робіт:

Поточна успішність			
Відповіді на семінарських заняттях	Підсумкова контрольна співбесіда	Залікова співбесіда з лектором	Залік
60	20	20	100

Поточна успішність (max = 100) складається з балів, отриманих на *семінарських заняттях* (60 балів) та в результаті *підсумкової контрольної співбесіди* (20 балів) і *залікової співбесіди з лектором* (20 балів).

Загальний бал (60 балів) відповідей на семінарських заняттях обчислюється за формулою: $A/n \times 12$, де A – сума усіх поточних оцінок за чотирибальною шкалою, включаючи оцінки «2», n – кількість цих оцінок (не менше трьох), A/n – середня оцінка поточного контролю.

Підсумкова контрольна співбесіда (20 балів) та залікова співбесіда з лектором (20 балів) передбачають виконання теоретичних та практичних завдань з навчальної дисципліни. Сумарна кількість балів, відведених на оцінку підсумкової контрольної співбесіди та

залікової співбесіди з лектором, виводиться шляхом оцінки якості виконаних антропологічно-літературознавчих завдань, що включає: повноту розкриття питання, аналітично-інтерпретаційну складову та застосування антропологічного літературознавчого підходу.

Отже, сумарна кількість балів, що складає залікову оцінку, становить 100 балів, із яких максимум 60 балів – поточна успішність на семінарських заняттях, 20 – підсумкова контрольна співбесіда та 20 – залікова співбесіда з лектором. Оцінка виставляється за шкалами оцінювання: стобальною, національною і ЄКТС.

Залік за талоном №2 та перед комісією проводиться в усній формі з оцінюванням за стобальною шкалою.

Питання до співбесіди з лектором

1. Пояснити зміст та дослідницько-стратегічну зорієнтованість антропології літератури як складової сучасної теорії літератури. Чим літературна антропологія відрізняється від філософської та історичної антропології?
2. З якими науковцями та якими концепціями пов'язується становлення антропології літератури як самостійної літературознавчої дисципліни? Що таке інтерпретативна антропологія та генеративна антропологія?
3. Які наукові ідеї та концепції включає філософія Іншого, в чому полягає її зв'язок з антропологією літератури? Пояснити антропологічно-літературний характер опозиційних понять «чужий» / «інший» / «свій», навести приклади їх літературного втілення.
4. Назвати основних представників антропології літератури доби позитивізму. Охарактеризувати їх антропологічні концепції.
5. Пояснити антипозитивістичний злам в літературі та літературознавстві. В чому полягають антропологічні маркери цього зламу?
6. Пояснити антропологічні складові радикально нових теорій культури, запропонованих Ніцше, Фройдом, Юнгом та Бергсоном. Охарактеризувати антропологічні пріоритети ніцшеанства, фройдизму та бергсонізму.
7. З'ясувати та охарактеризувати антропологічні концепції наукового дискурсу американської школи історичної етнології та етнопсихологічної школи.
8. Назвати й проаналізувати основні форми вираження культурного досвіду в літературі та мистецтві. Що означає антропологічна нарація в літературі?
9. Проаналізувати новітні антропологічно-літературні теорії Жоржа Батая, Ришарда Нича, Міхала Павла Марковського.
10. Пояснити антропологічну суть теорії «соціальної дії» Макса Вебера. З'ясувати антропологічні складові теорії «поза межами скінченності» Квентіна Мейясу.
11. Пояснити етичний та політичний повороти в сучасній теорії культури. В чому полягає їх антропологічна суть та вплив на сучасний літературний, літературно-критичний та літературознавчий дискурси?
12. З'ясувати основні напрями й тенденції в сучасних дослідженнях антропології пам'яті, охарактеризувати їх зв'язок з літературознавчою рефлексією. Назвати основних представників та концепції *memory studies* як новітнього напрямку в антропології літератури.
13. Охарактеризувати *trauma studies* як новий напрям в антропології літератури, пояснити його інтердисциплінарний характер, навести приклади літературних утілень.
14. Охарактеризувати постструктуралістську теорію травми Кеті Карут та поетологічну концепцію травми Макса Пікара. Чим відрізняється сучасне розуміння антропології травми від психоаналітичних теорій травми Фрейда й Лакана?
15. З'ясувати дискурс та основні маркери номадичної генології в сучасній родово-жанровій літературній парадигмі. Навести приклади номадизму в сучасній літературі. Пояснити концепцію фланура Вальтера Беньяміна.
16. Пояснити теорію «винайдення повсякденності» Мішеля де Серто. Охарактеризувати основні дослідницькі стратегії антропології повсякденності та їх значення для

- сучасного літературного процесу й сучасної літературознавчої рефлексії.
17. Пояснити антропологію тіла як галузь сучасної теорії культури. Описати генезу досліджень тілесності в антропології та літературознавстві.
 18. Пояснити поняття й теорію «культура тіла» в антропології літератури. З'ясувати соціокультурну цінність тілесності в історичній соціології тіла Норберта Еліаса та філософії культури тіла Геннінга Айхберга.
 19. Охарактеризувати гендер як складову та чинник антропології літератури. Проаналізувати антропологічні концепції основних представників сучасних гендерних студій та квір-досліджень.
 20. З'ясувати антропологічні складові теорії деконструкції Жака Дерріди. Пояснити антропософію поновочасності та теорію плинності культурної ідентичності Зигмунта Баумана.
 21. З'ясувати суть антропології пам'яті та пост-пам'яті у постфрейдівських та постколоніальних дослідженнях. Навести основні положення теорії культурної пам'яті Поля Рікера та Аляйди Ассманн.

9. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ, ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Мультимедійний проектор, мультимедійні презентації до лекційного матеріалу, аудіо- та відео-сюжети з інтернет-ресурсу з лекціями, виступами, інтерв'ю науковців, теорії яких вивчаються під час семінарських занять.

10. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Рекомендована література

а) основна

1. Антологія світової літературно-критичної думки XX ст. /за ред. М. Зубрицької. – Львів: Літопис, 2002.
2. Арьес Филипп. Ребёнок и семейная жизнь при Старом порядке. – Екатеринбург: Издательство Уральского Университета, 1999 (за: https://platon.net/load/knigi_po_filosofii/antropologija/ares_f_rebjonok_i_semejnaja_zhizn_pri_starom_porjadke/5-1-0-2206).
3. Барт Ролан. Фрагменти мови закоханого. – Львів: Незалежний культурологічний журнал «І», 2006.
4. Барт Ролан. Мифологии. – Москва: Изд. М. и С. Сабашниковых, 2004.
5. Батай Жорж. Історія еротизму. – Львів: Незалежний культурологічний журнал «І», 2004 (за: <http://www.ji.lviv.ua/n33texts/bataile.htm>).
6. Бауман Зигмунт. Плинні часи. Життя в добу непевності. – Київ: Критика, 2013.
7. Беньямін Вальтер. Щодо критики насильства: статті та есеї. – Київ: Грані-Т, 2012.
8. Богданов Константин. Очерки по антропологии молчания: Номо Тасенс. – СПб.: Издательство Русского христианского гуманитарного института, 1998.
9. Вебер Макс. Про деякі категорії соціології розуміння // Вебер Макс. Соціологія. Загальноісторичні аналізи. Політика / перекл. з нім., післям. та комент. О. Погорілого. – Київ: Основи, 1998. – С. 104-156.
10. Гейзинга Йоган. Номо Ludens. Досвід визначення ігрового елемента культури. – Київ: Основи, 1994.
11. Гірц Кліффорд. Інтерпретація культур. Вибрані есе. – Київ: Дух і Літера, 2001.
12. Гумбрехт Ганс Ульріх. Брать на себя риск (вместо становления «научным») // «Новое литературное обозрение». – № 106. – Москва, 2010. – С. 58-61.
13. Гумбрехт Ганс Ульріх. Как «антропологический поворот» может затронуть гуманитарные науки? // «Новое литературное обозрение». – № 112. – Москва, 2012 (за: <http://magazines.russ.ru/nlo/2012/114/g3.html>).
14. Гваттарі П'єр-Фелікс. Капіталізм і шизофренія: Анти-Едіп. – Київ: Карме-Сінто, 1996 (у співавторстві з Жилем Дельозом).

15. Зубрицька Марія. Homo legens: читання як соціокультурний феномен. – Львів: Літопис, 2004.
16. Иригарей Люс. Этика полового различия. – Москва: Художественный журнал, 2004 (за: <https://cyberleninka.ru/article/n/etika-polovogo-razlichiya-v-kontseptsii-lyusi-irigari>).
17. Ізер Вольфганг. До антропології художньої літератури (за: <https://polit.ru/article/2009/02/27/izer/>).
18. Карлейль Томас. Теперь и прежде. – Москва: Республика, 1994 (за: https://platon.net/load/knigi_po_filosofii/ehtika_i_ehstetika/tomas_karlej1_teper_i_prezhde/36-1-0-226).
19. Карут Кеті. Почути травму. – Київ: Дух і Літера, 2017.
20. Кеннет Кларк. Нагота в искусстве. Исследование идеальной формы. – СПб.: Азбука-классика, 2004 (за: https://platon.net/load/knigi_po_filosofii/kulturologija/klark_k_nagota_v_iskusstve/16-1-0-2551).
21. Кліффорд Джеймс. Клопоти з культурою (за: <https://nte.etnolog.org.ua/arkhiv-zhurnalu/2004-rik/3/1494-iz-zarubizhnoi-etnolohii/2453-klopoty-z-kulturoiu-pro-avtorytet-etnohrafii>).
22. Крістева Юлія, Самі собі чужі. – Київ: Основи, 2004.
23. Крістева Юлія. Час жінок // Про рівність статей. Збірник / пер. з фр. під заг. ред. О. Хоми. – Київ: ППС-2002, 2007. – С. 25-46.
24. Леві-Стросс Клод, Структурна антропологія. – Київ: Основи, 1997.
25. Марковський Міхал Павел. Антропологія, гуманізм, інтерпретація // Теорія літератури в Польщі: Антологія текстів. Друга половина XX – початок XXI ст. / уп. Богуслав Бакула, за заг. ред. Володимира Моренця. – Київ: Видавничий дім «Києво-Могилянська Академія», 2008. – С. 491-503.
26. Марковський Міхал Павел. Роль гуманістики в сучасному суспільстві. – Київ: Смолоскип, 2007.
27. Марковський Міхал Павел. Сучасність у дзеркалі меланхолії (за: https://krytyka.com/ua/articles/suchasnist-u-dzermali-melankholiyi?domain_switch=full).
28. Ніч Ришард. Інноваційна гуманітаристика: текст як лабораторія. Традиції, гіпотези, пропозиції // «Слово і час». – №3. – 2015 (за: <https://il-journal.com/index.php/journal/article/view/357>).
29. Ніч Ришард. Антропологія культури. Культурна теорія літератури. Поетика досвіду. – Львів: Центр гуманітарних досліджень; Київ: Смолоскип, 2007.
30. Після філософії: кінець чи трансформація? / упоряд. К. Байнес. – Київ: Четверта хвиля, 2000.
31. Платт Кевин М. Ф. Зачем изучать антропологию? Взгляд гуманитария: вместо манифеста // «Нововое литературное обозрение». – № 106. – Москва, 2010 (за: <http://magazines.russ.ru/nlo/2010/106/ke4.html>).
32. Рікер Поль. Ідеологія і утопія. – Київ: Дух і Літера, 2005.
33. Рікер Поль. Інтелектуальна автобіографія. Любов і справедливість. – Київ: Дух і Літера, 2002.
34. Рікер Поль. Сам як інший. – Київ: Дух і Літера, 2000.
35. Серто Мишель де. Изобретение повседневности / пер. с фр. Д. Калугина, Н. Мовниной. – СПб.: Изд. Европейского университета в Санкт-Петербурге, 2013 (за: <https://www.klex.ru/r19>).
36. Eco Umberto. Szaleństwo katalogowania. – Poznań: Rebis, 2009.

б) додаткова

37. Антология исследований культуры. Т. 1: Интерпретация культуры. – СПб., 1997.
38. Антология исследований культуры: культурная и социальная антропология. – Москва, 1998.
39. Белик Андрей. Культурология: Антропологические теории культур. – Москва, 2000.
40. Беньямин Вальтер. Маски времени: Эссе о культуре и литературе. – СПб.: Symposium, 2004.

41. Бодрийяр Жан. Система вещей. – Москва, 1999.
42. Быховская Ирина. Человеческая телесность в социокультурном измерении: традиции и современность. – Москва, 1993.
43. Веселова Инна. Событие жизни – событие текста (за: <http://www.ruthenia.ru/folklore/veselova5.htm>).
44. Дюркгайм Еміль. Самогубство: соціологічне дослідження. – Київ, 1998.
45. Емельянов Юрий. Основы культурной антропологии. – СПб., 1994.
46. Клакхон Клайд Кей Мейбен. Зеркало для человека: Введение в антропологию. – СПб., 1998.
47. Корнев Сергей. Общее дело и общее тело: постреальность в мире посткультуры (за: http://kornev.chat.ru/lit_eth.htm).
48. Культура города: проблемы инновации. – Москва, 1987.
49. Лосев Алексей. Миф. Число. Сущность. – Москва, 1994.
50. Лоуэн Александр. Предательство тела. – Екатеринбург, 1999.
51. Малиновский Бронислав. Научная теория культуры. – Москва, 2000.
52. Мид Маргарет. Культура и мир детства: Избранные произведения. – Москва, 1988.
53. Михель Дмитрий. Тело в западной культуре. – Саратов: Издательство «Научная книга», 2000.
54. Михель Дмитрий. Тело, территория. Технология: Философский анализ стратегий телесности в современной западной культуре. – Саратов: Научная книга, 2000.
55. Мосс Марсель. Техника тела // «Человек». – 1993. – № 2.
56. Оже Марк. От города воображаемого к городу-фикции (за: <http://www.guelman.ru/xz/362/xx24/x2402.htm>).
57. Подорога Валерий. Феноменология тела: Введение в философскую антропологию. – Москва: Ad Marginem, 1995.
58. Психология детства в художественной литературе XIX–XX веков: Хрестоматия. – Москва, 2001.
59. Рэдклифф-Браун Альфред. Метод в социальной антропологии. – Москва, 2001.
60. Телесность человека: междисциплинарное исследование. – Москва, 1991.
61. Топоров Владимир. Миф. Ритуал. Символ. Образ: Исследования в области мифопоэтического. – Москва, 1995.
62. Фуко Мишель. Археология знания. – Киев, 1996.
63. Фуко Мишель. История безумия в классическую эпоху. – Москва, 1997.
64. Фуко Мішель. Наглядати й карати. – Київ, 1998.
65. Элиаде Мирча. Аспекты мифа. – Москва, 1995.
66. Элиаде Мирча. Миф о вечном возвращении. – СПб., 1998.
67. Юнг Карл Густав. Конфликты детской души. – Москва, 1994.
68. Юнг Карл Густав. Проблема души нашего времени. – Москва, 1994.
69. Юнг Карл Густав. Психологические типы. – Москва, 1995.